

DONOSIĆ (26) *vb impf i pf*

impf (14), *pf* (12).

Oba o jasne.

inf donosić (5). \diamond *praes i fut 1 sg* donoszę (1). \diamond *3 sg* donosi (5). \diamond *3 pl* donoszą (2). \diamond *praet 3 sg m* donosił (1). *f* donosiła (1). \diamond *3 pl subst* donosiely (1) *ActReg*. \diamond *imp 2 sg* don(o)ś (1). \diamond *con 3 sg m* by donosił (2). *f* by donosiła (3). \diamond *3 pl m pers* by donosili (1). *subst* by donosili (1). \diamond *pass praes 3 pl* donoszą się (1). \diamond *part praet act* donosiwszy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. donieść.

I. impf (14) :

1. Zanosić, dostarczać; asportare, deferre, degerere, ferre, perferre Cn (3) :

donosić komu czego (2): albo mu [*niemocnemu*] wždy donosi [*jaka babka*] oney żywnoŃtki iego/ albo opátruie potrzeby iego. *RejPos* 243; ludzie prości á ludzie ktemu máło powinni donoszą im [*ubogim*] rády y pomocy *RejZwierc* 189.

donosić do czego, do kogo (1): Ci ktorziby te pieniądze wybieráli/ á do skárbu do onych trzech ftárzlych donosili [*afferrent*]/ mogli by Poborcámi być zwáni *ModrzBaz* 123v.

2. Zawiadamiać, komunikować, informować, dawać znać; przekazywać; deferre, ferre, perferre Cn (10) : gdyż káždy poŃel co mu roŃkażą donosi/ á co opowiedzą odnoŃi. *BielSpr* 48v.

donosić co (4): kiedy nie ma przyiacielá tákiego ktorzyby y poŃelŃstwo donosił/ y o chęci tákowey vmiał powiedzieć *Górndworz* Dd2. *Cf donosić co do kogo, do czego.*

donosić co do kogo, do czego (3): Miasta [...] donosiely tezdonaŃ prozbę swą *ActReg* 46, 14. *Cf Zwrot.*

donosić czemu (1): Bo Ńluch przez ony błonki dziwney ŃubtylnoŃci/ Gdy doydzye do rozumu/ [...] muŃi mu donosić *RejWiz* 118v.

Zwrot: »[co] donosić do uszu« (1): A iáko káznodzye iá przepowiedáiąc Ńlowo Boże. do noŃi [!] ie głoŃem Ńwym do wŃzu ludzkich *RejPosWiecz*³ [97]v.

W przen [co do kogo, czego] (2) : nairoŃkkoŃzniefzym pokármem náŃyći Ńie duŃzá/ przez Ńpráwę dwu ŃmyŃłow/ [...] á Ńá [*one*] temi Ńlógámi/ ktorzy wŃzytko donoszą do rozumu *Górndworz* Mm2; ále donos wŃzytko [*cokolwiek przeczcisz*] do onego wŃzech ŃmyŃłow woŃtá á do woŃtowey/ to ielŃ do rozumu á do pámięci *RejZwierc* 15v.

a. W funkcji strony biernej: stawać się wiadomym, znanym [kogo] (1) : domowe Ńromoty: ktore gdy wŃzytcy ŃáŃiedzi baczą/ łámem goŃpodarzom ábo niewiádomo bywáia/ albo Ńię iych áż ná oŃtátku donoszą [*patefiunt*]. *ModrzBaz* 53v.

b. Oskarżać, denuncjować [co do kogo] (1) : y donosił [*et retulit*] Iozef niesławę ich [*braci*] zlą do oycá ich. *BudBib Gen* 37/2.

3. Dosięgać, trafiać (o strzelaniu); adigi, advolare, ferri, perferri, pertingere Cn [na co] (1) : záładzili [*Niemcy*] dziáłá poczyniwŃzy Ńzańce/ áby ná wŃze Ńrony donosili. *BielKron* 312.

II. pf *Przebyć ciążę do końca, prawidłowo; urodzić, wydać płód we właściwym czasie, nie poronić; perferre Cn* (12) : ábowiem łatwie niektora pocznie/ ále niedonosi *SienLek* 113; kiedy máćicá [...]

zacząć/ álbo donośić niemoże *Oczko* 23; á ówém [*niewiastam*] co więc donośić niemogą/ áby przed czáfem nieporzucáły/ [*cieplice*] lepiéy niż ínŕze wŕzyłtkich bab párzenia prędzey rátuią. *Oczko* 15v.

Zwroty: »czasu, do czasu (słusznego, słusznie) donosić« [*szyk zmienny*] (4 : 1): *FalZioł* I 155b; gdy Sará (donośiwŕzy słufznego czáfu) żywe dzieciátko porodzi. *BibRadz* I 9v *marg*; Bachulá który fie był poczał w żywocie v niey [*Semele*] wyrwał prętko/ włóżył do swoiego łoná izby czáfu donośił *BielKron* 21; *SienLek* 113; Druga rzecz/ piłmo ś. vczy/ iz Márya Panná poczałwŕzy/ czáfu słufznego donośiłá/ y dzieciátko vrodziłá *NiemObr* 144.

»dzieciátka, płodu, dziecię (nie) donosić« [*szyk zmienny*] (3 : 1 : 1): Też aby pani mogła donosić dzieciátka w żywocie *FalZioł* I 38d; yteż dzieciátka niedopuszcza [*pes corvinus*] donosić *FalZioł* I 107b; Niewiafta izby dziecię donosiła do czáfu słufznego *FalZioł* I 155b, *3a, V [30].

Synonimy: **1.1.** *dawać, dostarczać*; **2.** *powiadać*; **b.** *oskarżać*; **3.** *dosięgać, osięgać, przylatywać*.

Formacje pochodne cf 1.NIEŚĆ.

Cf **DONOSZENIE, DONOSZONY**